

Περί του Εκπεσόντος Εωσφόρου Αγγέλου, ήτοι του Μισανθρώπου και Απατεώνας Διαβόλεως

- Οι θεοφόροι και θεοκίνητοι Πατέρες της Εκκλησίας Άγιος Βασίλειος και Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός θεολογούντες περί του σοβαρού και με οντολογικές συνέπειες προβλήματος της υπάρξεως του «κακού» στην κτιστή δημιουργία, αναδεικνύουν το υπαρξιακών διαστάσεων ζήτημα της χρήσεως του αυτεξουσίου (ελευθέρας βουλήσεως)
- Ο μισάνθρωπος και απατεών διάβολος ως εκπεσών Άγγελος δεν είναι δημιούργημα του παναγάθου Θεού αλλά το απότοκο της εωσφορικής και αλαζονικής χρήσεως του αυτεξουσίου, ήτοι της ελευθέρας βουλήσεως και προαιρέσεως

Η συγγραφή ενός τέτοιου θεολογικού κειμένου προεκλήθη από την αδυναμία πολλών Χριστιανών να κατανοήσουν ή και να αποδεχθούν ότι το κακό στην κτιστή δημιουργία δεν είναι αυθύπαρκτο αλλά έρχεται στο είναι της υπάρξεως λόγω της κακής χρήσεως του αυτεξουσίου, δηλαδή της ελευθέρας βουλήσεως και προαιρέσεώς μας. Οι επιλογές μας ως κτιστών όντων εν απολύτω ελευθερία, την οποία απολύτως σέβεται ο πανάγαθος και πηγή πάσης αγαθότητας δημιουργός Θεός, γεννούν το κακό στον κόσμο, επειδή ακριβώς το κακό ως οντολογική κατάσταση γεννάται ως ελευθέρα απόρριψη του αγαθού και χωρίς να είναι ανθύπαρκτη οντολογία ως δημιούργημα του Θεού δημιουργού.

Ο μέγας Θεολόγος Πατήρ και Ιεράρχης Άγιος Βασίλειος ορίζει με λεκτική μοναδικότητα, ακριβή διατύπωση, ευσύνοπτο και εύστοχο περιεκτικό λόγο την έννοια του κακού γράφοντας ότι: «...όλως δε μήτε Θεόν αίτιον ηγού της υπάρξεως του κακού, μήτε ιδίαν υπόστασιν του κακού και φαντάζου. Ου γαρ έστιν υφεστώς, ώσπερ τι ζώνον, η πονηρία, ούτε ουσίαν αυτής ενυπόστατον, παραστήσαι έχομεν. Στέρησις γαρ αγαθού έστι το κακόν» (Γενικά δε να μη θεωρείς τον Θεό ως αίτιο της υπάρξεως του κακού, μήτε να φαντάζεσαι ότι το κακό έχει ίδια υπόσταση. Διότι η κακία δεν είναι κάτι που υπάρχει, όπως ακριβώς κάποιο ζώο, ούτε μπορούμε να θεωρήσουμε υπαρκτή την ουσία αυτής. Διότι το κακό είναι στέρηση του αγαθού).

Στο θεολογικό αυτό πλαίσιο, ο της Εκκλησίας Ουρανοφάντωρ Ιεράρχης Βασίλειος έρχεται με μεθοδικό συλλογισμό και θεολογική τεκμηρίωση να θεολογήσει επί του μεγάλου ζητήματος της υπάρξεως του εκπεσόντος εωσφορικού αγγέλου, δηλαδή του μισανθρώπου και απατεώνας διαβόλου. Ακολουθεί την ίδια θεολογική συλλογιστική επισημαίνοντας ότι ο διάβολος δεν είναι «φύσει κακός» αλλά λόγω της ελευθέρας βουλήσεως και προαιρέσεώς του επιλέγει αντί της θεοειδούς αρετής την αντίθετη κακία γενόμενος πηγή πάσης διαβολής και πονηρίας.

Ο θεόφρων Πατήρ της Εκκλησίας με ενδελεχή θεολογική συλλογιστική γράφει τα εξής: «...εάν τα κακά δεν προέρχονται από τον Θεό, τότε από πού ο διάβολος... από πού κακός ο διάβολος; Από την ίδια αιτία. Διότι και αυτός έχει ελευθέρα ζωή και έχει εντός του την δύναμη ή να παραμείνει κοντά στον Θεό ή να αποξενωθεί από το αγαθό. Ο Γαβριήλ ήταν άγγελος και διαρκώς παρεστέκετο δίπλα στον Θεό. Ο σατανάς ήταν και αυτός άγγελος, αλλ' εξέπεσε καθ' ολοκληρίαν από την δική του τάξη. Εκείνον η θέλησή του τον διεφύλαξε στα υψηλά και αυτόν

η αντεξούσια θέλησή του τον κατεκρίμνησε. Βεβαίως μπορούσε και εκείνος να αποστατήσει και αυτός να μη εκπέσει. Αλλά τον ένα η άπληστη αγάπη για τον Θεό τον διεφύλαξε και τον άλλο η αναχώρησή του από τον Θεό τον κατέστησε απόβλητο.

Αυτό είναι το κακό, δηλαδή η αποξένωση από τον Θεό... Έτσι ο διάβολος γίνεται πονηρός. Δεν είναι φύση που αντιτίθεται προς το αγαθό, αλλά από την θέληση έχει την πονηριά...».

Ο Μέγας Βασίλειος ερμηνεύει τον χαρακτηρισμό του διαβόλου ως «σατανά» και αναφέρεται στη φύση του μισανθρώπου διαβολέως καθώς και στον τόπο της δυναστείας του υπογραμμίζοντας ότι: «Σατανάς λοιπόν λέγεται, διότι αντιτίθεται προς το αγαθόν... διάβολος δε επειδή ο ίδιος γίνεται και συνεργός της αμαρτίας μας και κατηγορός μας. Διότι χαίρει με την καταστροφή μας και μας στιγματίζει με τις πράξεις μας. Η φύση του είναι ασώματη... ο δε τόπος της δυναστείας είναι ο εναέριος χώρος... διά τούτο και άρχων του κόσμου ονομάζεται, διότι η δεσποτεία του είναι γύρω από τη γη».

Κατά το συναφότερον ο της Εκκλησίας μέγας Θεολόγος και διδάσκαλος της αμωμήτου πίστεως Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός γράφει με περιεκτικό και συστηματικό θεολογικό λόγο περί του διαβόλου και των δαιμόνων, ότι «απ' αυτές τις αγγελικές δυνάμεις ο αρχηγός της τάξεως, που βρίσκεται κοντά στη γη, και αυτός που πήρε από τον Θεό την εξουσία να φρουρεί την γη, που δεν δημιουργήθηκε κακός κατά φύση, αλλά αγαθός και για το αγαθό και χωρίς να έχει πάρει μέσα από τον δημιουργό ούτε ίχνος κακίας, επειδή δεν μπόρεσε να βαστάξει τον φωτισμό και την τιμή, που του δώρισε ο δημιουργός, με αυτεξούσια προαίρεση αλλοιώθηκε από την κατά φύση κατάσταση στην παρά φύση και ύψωσε τον εαυτό του εναντίον του Θεού, που τον δημιούργησε, θέλοντας να επαναστατήσει κατ' αυτού και πρώτος, αφού απομακρύνθηκε από το αγαθό, βρέθηκε στο κακό. Γιατί τίποτε άλλο δεν είναι το κακό παρά στέρηση του αγαθού, όπως και το σκότος είναι στέρηση του φωτός. Το αγαθό είναι φως νοητό, όπως και το κακό είναι σκότος νοητό. Ενώ λοιπόν κτίσθηκε από τον δημιουργό ως φως και έγινε αγαθός... με αυτεξούσιο θέλημα έγινε σκότος. Μαζί του επίσης αποσπάσθηκε και τον ακολούθησε και έπεσε άπειρο πλήθος από τους αγγέλους, που ήταν ταγμένοι υπό την εξουσία του. Επειδή λοιπόν οι δαίμονες έχουν την ίδια φύση με τους αγγέλους, έχουν γίνει κακοί, στρέφοντας την προαίρεση εκούσια από το αγαθό προς το κακό».

Επειδή όμως πολλοί άνθρωποι πιστεύουν ότι ο απατεών διάβολος και η συν αυτό χορεία των δαιμόνων κατέχουν αφ' εαυτών την δύναμη να ενεργούν βλαπτικά και να οδηγούν στην απώλεια τους ανθρώπους, ο θεοκίνητος Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός φράσσει κάθε θύρα παρανοήσεως επισημαίνοντας με έμφαση ότι η προαίρεση του ανθρώπου, κατά την ελευθέρα βούλησή του, καθιστά εφικτή ή ανέφικτη την διαβολική προσβολή. Γράφει δε ότι: «δεν έχουν καμία εξουσία εναντίον κανενός ούτε καμία δύναμη, εκτός αν τους επιτραπεί από τον Θεό, κατά το σχέδιο της οικονομίας... και όταν γίνει η παραχώρηση του Θεού, τότε έχουν δύναμη και μεταβάλλονται και μετασχηματίζονται, σε όποιο θέλουν σχήμα κατά φαντασία... κάθε κακία λοιπόν επινοήθηκε από αυτούς, όπως και τα ακάθαρτα πάθη. Και τους δόθηκε η παραχώρηση να προσβάλλουν τον άνθρωπο, δεν μπορούν όμως να εξαναγκάσουν κανένα. Σε μας υπάρχει η δυνατότητα να δεχτούμε ή να μη δεχτούμε την προσβολή. Γι' αυτό για τον διάβολο και του δαίμονες έχει ετοιμαστεί η φωτιά η άσβεστη, η κόλαση η αιώνια, και για όσους τον ακολουθούν».

Άξια ιδιαιτέρας μνείας είναι η γραφή του θεολήπτου Ιωάννου του Δαμασκηνού για τον τρόπο με τον οποίο οι ασώματοι απατεώνες και πλάνοι δαίμονες ενεργούν προκειμένου να παραπλανήσουν τους ρέποντες προς το αμαρτάνειν χοϊκούς ανθρώπους, διδάσκοντας ότι:

«και τα μέλλοντα ούτε οι άγγελοι ούτε οι δαίμονες τα γνωρίζουν, εντούτοις τα προλέγουν. Οι μεν άγγελοι, όταν ο Θεός τα αποκαλύπτει σ' αυτούς και τους δίνει την εντολή να προλέγουν. Γι' αυτό όσα λένε, γίνονται. Προλέγουν όμως και οι δαίμονες, τότε, βλέποντες αυτά που γίνονται μακριά, τότε στοχαζόμενοι. Γι' αυτό και πολλές φορές λένε ψέματα. Δεν πρέπει λοιπόν να πιστεύουμε σ' αυτούς, και αν ακόμη αληθεύουν πολλές φορές, με τον τρόπο που έχουμε πει. Επίσης γνωρίζουν και τις γραφές».

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι, επειδή ο αποστάτης διάβολος ως ψευδολόγος και δόλιος διαβολεύς διαβάλλει διαβολές προκειμένου να αφαιρέσει τους ανθρώπους από την προστατευτική αγκάλη του Θεού Πατρός και να οδηγήσει τις αθάνατες ψυχές τους «εις απώλειαν», χαρακτηρίζεται και με άλλα ονόματα, όπως μισάνθρωπος, απατεών, αντίδικος, εωσφόρος, πηγή της πλάνης και παντός ψεύδους κ.ά. Έρχεται λοιπόν ο θεόπνευστος Άγιος Βασίλειος και μας διδάσκει την αρχέγονη αιτία της ακατάλυτης έχθρας του διαβόλου προς τον άνθρωπο αναφέροντας τα εξής: *«Από πού λοιπόν υπάρχει σ' αυτόν ο πόλεμος εναντίον μας; Διότι με το να είναι δοχείο κάθε κακίας, εδέχθη και την ασθένεια του φθόνου και μας φθόνησε για την τιμή. Δεν μπορούσε να υποφέρει την ζωή μας που ήταν χωρίς λύπη στον παράδεισο. Αφού με πονηριές και ραδιουργίες εξαπάτησε τον άνθρωπο και αφού τον πόθο που είχε να ομοιάσει τον Θεό, τον μετεχειρίσθη για να τον εξαπατήσει, του υπέδειξε το δένδρο και του υπεσχέθη ότι με την βρώση από αυτό θα τον καταστήσει όμοιο με τον Θεό. Διότι «εάν φάγετε, λέγει, θα γίνετε θεοί, γνωρίζοντας το καλόν και τοκακόν». Δεν εδημιουργήθη για να είναι εχθρός μας, αλλά από ζηλοτυπία επέβη εχθρός μας. Βλέποντας δηλαδή τον εαυτό του να έχει ξεπέσει από την τάξη των αγγέλων, δεν μπορούσε να βλέπει το γήϊνο πλάσμα να ανυψώνεται με προκοπή στο αγγελικό αξίωμα.. εξ αιτίας της παλαιάς πτώσεώς μας, η οποία επισυνέβη με την βλαβερά επενέργειά του, ο διάβολος έγινε αντίπαλός μας.*

Ο Κύριος μάς οικονόμησε τον αγώνα εναντίον του, ώστε με την υπακοή εμείς να παλαίψουμε πάλι και να στεφανωθούμε για την νίκη κατά του αντιπάλου μας. Μακάρι να μην είχε γίνει διάβολος και να παρέμεινε στην τάξη όπου από την αρχή τον έταξε ο ταξίαρχης. Επειδή όμως έγινε αποστάτης, έγινε εχθρός του Θεού και των ανθρώπων που επλάσθησαν σύμφωνα με την εικόνα του Θεού (διά τούτο μάλιστα είναι μισάνθρωπος, διότι είναι και θεομάχος. Μας μισεί ως κτήματα του Δεσπότη, μας μισεί ως ομοιώματα του Θεού) ...».

Ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός δεν παραλείπει να υπογραμμίσει ότι μετά την έκπτωση των αγγέλων δεν υπάρχει μετάνοια, γράφοντας ότι: *«είναι ανάγκη να ξέρουμε ότι, αυτό που είναι για τους ανθρώπους ο θάνατος, για τους αγγέλους είναι η έκπτωση γιατί μετά την έκπτωση δεν υπάρχει γι' αυτούς μετάνοια, όπως ούτε για τους ανθρώπους μετά τον θάνατο».*

Από την ως άνω θεολογική διδασκαλία των θεοφόρων Πατέρων της Εκκλησίας καθίσταται έτι περισσότερο σαφές ότι η ελευθέρα επιλογή των ανθρώπων ως απότοκος της αγαθής ή κακής προαιρέσεώς τους, οδηγεί άλλοτε στην εν Χριστώ σωτηρία και άλλοτε στην απώλεια. Η δωρεά του αυτεξουσίου, δηλαδή της ελευθέρως βουλήσεως, στον άνθρωπο από τον Θεό είναι συνάμα δυσχερές έργο, διότι η άσκηση της ελευθερίας από τον άνθρωπο έχει οντολογικές (υπαρξιακές) συνέπειες και τούτο αποκαλύπτεται στον απόλυτο βαθμό με όλη την τραγικότητά του στην περίπτωση του εκπεσόντος αγγέλου, ήτοι του μισανθρώπου, πλάνου, απατεώνος και αντιδίκου θεομάχου διαβόλου. Συνεπώς, *«στώμεν καλώς, στώμεν μετά φόβου».*

Υ.Γ.: Το παρόν θεολογικό κείμενο εγράφη λόγω του προσφάτου φρικτού συμβάντος της απωλείας της ζωής δύο ανθρώπων σε σατανιστική τελετή εν Ελλάδι.